

หัวข้อวิจัย โครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก (คปก.) ความร่วมมือหน่วยงานภาครัฐ ภายใต้ "บันทึกข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือโครงการร่วมให้ทุนพัฒนาบุคลากรระดับปริญญาเอก ระหว่าง กองทุนสนับสนุนการวิจัย กรมควบคุมโรค มูลนิธิส่งเสริมการศึกษาวิจัยการควบคุมโรค มูลนิธิสถาบันเวชศาสตร์ป้องกันศึกษา กรมควบคุมโรค มูลนิธิสุขภาพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง สถาบันวัคซีนแห่งชาติ และสมาคมผู้บริหารโรงพยาบาลประเทศไทย"

สำหรับเปิดรับสมัครผู้มีสิทธิ์สมัครรับทุน คปก. รอบ 2/2562

ลำดับที่	6
หัวข้อวิจัย	พัฒนาระบบเฝ้าระวัง และมาตรการเพื่อป้องกันควบคุมโรคในผู้ประกอบอาชีพสัมผัสสซายะ และชุมชนผู้อาศัยในบริเวณใกล้เคียงบ่อขยะขนาดเล็ก ที่ไม่เข้าเกณฑ์การควบคุมของกรมควบคุมมลพิษ
หน่วยงานผู้เสนอหัวข้อ	สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 3 (นครสวรรค์)
ผู้ประสานงาน	นางสาวธนภรณ์ พรหมมูล สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 3 (นครสวรรค์) โทร : 08 1887 8062 อีเมล: hgohgo18@gmail.com
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม (ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ ในสังกัดกรมควบคุมโรค)	ดร. นายแพทย์สมเกียรติ ศิริรัตนพลกฤษ์ นายแพทย์ทรงคุณวุฒิด้านเวชกรรมป้องกัน กรมควบคุมโรค โทร. 08 1827 7115 อีเมล: sumitra.ann@gmail.com
อาจารย์ในสังกัดมหาวิทยาลัย	รศ.ดร.สรินยา เสงพะพรหม หลักสูตรการวิจัยและการจัดการด้านสุขภาพ ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรอบการวิจัย โดยสังเขป

จากสถานการณ์ขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2559 พบว่า มีปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นของประเทศไทย 27.06 ล้านตัน ซึ่งคิดเป็นอัตราการเกิดขยะมูลฝอยที่ 1.14 KG ต่อคนต่อวัน โดยที่ปริมาณขยะมูลฝอย มีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี ในขณะที่อัตราขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปกำจัด และอัตราการนำขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปใช้ประโยชน์ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย ส่งผลให้ปัญหาการกำจัดขยะที่ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการกำจัดขยะที่มีปริมาณมากขึ้นทุกปี ถึงแม้ว่าจะมีมาตรการ ในหลาย ๆ ด้าน เพื่อลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในทุกวันแล้วก็ตาม และงบประมาณที่หน่วยงานสามารถจัดหาแหล่ง/พื้นที่เพื่อกำจัดขยะ ที่ต้องใช้หลักเกณฑ์และใช้งบประมาณ ในการสร้างระบบการกำจัดขยะที่ถูกหลักสุขาภิบาล ซึ่งสถานที่กำจัดขยะทั้งแบบถูกหลักสุขาภิบาลและไม่ถูกหลักสุขาภิบาลในประเทศไทย มีจำนวนทั้งหมด 2,810 แห่ง (ที่ดำเนินการกำจัดขยะที่รัฐบาลและเอกชนเป็นผู้ดูแล) โดยที่สถานที่กำจัดขยะแบบถูกหลักสุขาภิบาลมีจำนวนน้อย คือมีจำนวนทั้งสิ้น 330 แห่ง ส่วนสถานที่กำจัดขยะที่ไม่ถูกหลักสุขาภิบาล มีจำนวนมากที่สุด คือมีจำนวนทั้งสิ้น 2,480 แห่ง⁽¹⁾ โดยที่

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่เลือกรูปแบบการกำจัดขยะที่ไม่ถูกหลักสุขาภิบาล คือ ใช้แบบวิธีเทกอง (open dump)⁽²⁾ ซึ่งถือเป็นระบบที่มีความเสี่ยงมากที่สุด ทั้งในด้านผลกระทบต่อทางด้านสิ่งแวดล้อม และผลกระทบต่อทางด้านสุขภาพ ทั้งนี้ ในส่วนของมลพิษทางสิ่งแวดล้อม หน่วยงานกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มีระบบควบคุมผลกระทบต่อทางด้านสิ่งแวดล้อม โดยมีหลักเกณฑ์และแนวทางในการปฏิบัติ โดยได้มีระบบการประเมินการตรวจสอบสมรรถนะการกำจัดขยะมูลฝอยขั้นต่ำไว้ โดยเริ่มประเมินสถานที่กำจัดขยะแบบเทกองควบคุมขึ้นไป⁽³⁾ ส่วนสถานที่การกำจัดขยะที่ไม่ถูกหลักสุขาภิบาล จะไม่มีระบบการประเมิน หรือควบคุมการปล่อยมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลกระทบในวงกว้างในระยะยาว รวมถึงปัญหาทางด้านสุขภาพ จากมลพิษของขยะ เช่น มลพิษจากน้ำชะขยะ ทั้งใต้ดินและผิวดิน ปัญหาแมลงวัน ปัญหากลิ่น ส่วนทางด้านปัญหาทางสุขภาพนั้น กรมควบคุมโรค ได้มีแนวทางในการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรค และภัยสุขภาพของประชาชนและผู้ประกอบอาชีพฯ จากปัญหาขยะ เน้นไปที่ประชาชนที่อยู่อาศัยรอบบ่อขยะรัศมี 1 กิโลเมตรและผู้ประกอบอาชีพสัมผัสขยะ/ผู้ที่อาศัยอยู่กับผู้ประกอบอาชีพสัมผัสขยะ โดยใช้รูปแบบการเฝ้าระวังด้วยวิธีการสำรวจ และวิธีการคัดกรองความเสี่ยงทางด้านสุขภาพ จากแบบฟอร์ม ที่สำนักโรคจากการประกอบอาชีพกำหนด ทั้งนี้ การเฝ้าระวังทางสุขภาพดังกล่าวนั้น กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ยังไม่มีการกำหนดแนวทาง/มาตรการในการเฝ้าระวังสุขภาพในผู้ประกอบอาชีพสัมผัสขยะและชุมชนผู้อาศัยบริเวณใกล้เคียงบ่อขยะขนาดเล็กที่ไม่เข้าเกณฑ์การควบคุมของกรมควบคุมมลพิษ

จากสถานการณ์ดังกล่าว ทั้งในส่วนของ กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่มีแนวทางในการประเมินสมรรถนะในการกำจัดขยะมูลฝอยจากแหล่งกำจัดในรูปแบบเทกองควบคุมขึ้นไป ซึ่งมลพิษที่เกิดจากระบบการกำจัดที่ไม่ถูกหลักสุขาภิบาล ส่วนใหญ่ คือ แมลงวัน น้ำเสีย มลพิษน้ำใต้ดิน ดินปนเปื้อน กลิ่น VOCs และการปลดปล่อยก๊าซมีเทน⁽³⁾ และในส่วนของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ยังไม่ได้กำหนดแนวทางในการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรค และภัยสุขภาพของประชาชนและผู้ประกอบอาชีพฯ จากปัญหาขยะ เน้นไปที่ประชาชนที่อยู่อาศัยรอบบ่อขยะรัศมี 1 กิโลเมตรและผู้ประกอบอาชีพสัมผัสขยะ/ผู้ที่อาศัยอยู่กับผู้ประกอบอาชีพสัมผัสขยะ โดยใช้รูปแบบการเฝ้าระวังด้วยวิธีการสำรวจ และวิธีการคัดกรองความเสี่ยงทางด้านสุขภาพ จากแบบฟอร์ม ที่สำนักโรคจากการประกอบอาชีพกำหนด ดังนั้น กรมควบคุมโรค จึงควรกำหนดแนวทางในการพัฒนาระบบพัฒนาระบบเฝ้าระวังและมาตรการเพื่อการป้องกันควบคุมโรคในผู้ประกอบอาชีพสัมผัสขยะและชุมชนผู้อาศัยบริเวณใกล้เคียงบ่อขยะขนาดเล็กที่ไม่เข้าเกณฑ์การควบคุมของกรมควบคุมมลพิษ เพื่อปกป้องคุณภาพชีวิตของประชาชน จากปัญหาสุขภาพที่เกิดจากการกำจัดขยะที่ไม่ถูกหลักสุขาภิบาลและบ่อขยะที่ไม่เข้าเกณฑ์การควบคุมมลพิษของกรมควบคุมมลพิษ

ลำดับที่	13
หัวข้อวิจัย	การศึกษาเพื่อทราบขนาดปัญหา/ทำนายสถานการณ์โรคไม่ติดต่อ โดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์
หน่วยงานผู้เสนอหัวข้อ	สำนักโรคไม่ติดต่อ
ผู้ประสานงาน	-
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม (ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ ในสังกัดกรมควบคุมโรค)	นายแพทย์ปณิธิ คุ้มมิวิริยะ สำนักระบาดวิทยา โทร. 0 2590 3811, 08 1716 8365 อีเมล: viewfetp@gmail.com
อาจารย์ในสังกัดมหาวิทยาลัย	รศ.ดร.อรุณรักษ์ คูเปอร์ มีโย หลักสูตรระบาดวิทยา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

กรอบการวิจัย โดยสังเขป

-

ลำดับที่	22
หัวข้อวิจัย	การศึกษาผลกระทบและการจัดการด้านสุขภาพของประชาชนที่อาศัยในชุมชนใหม่ในเขตเมืองอุตสาหกรรม
หน่วยงานผู้เสนอหัวข้อ	สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม
ผู้ประสานงาน	จุไรรัตน์ ศรีมณี กลุ่มพัฒนาวិชาการ สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม โทร. 0 2590 3865-66 อีเมล: s.churairat@gmail.com, pisa.kanva@gmail.com, pakbung.y@gmail.com
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม (ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ ในสังกัดกรมควบคุมโรค)	นายแพทย์ทวีทรัพย์ ศิรประภาศิริ นายแพทย์ทรงคุณวุฒิฯ กรมควบคุมโรค โทร. 0 2590 3370 อีเมล: taweepap@rocketmail.com
อาจารย์ในสังกัดมหาวิทยาลัย	ผศ.ดร.สิริมา มงคลสัมฤทธิ์ ภาควิชาระบาดวิทยาและชีวสถิติ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

กรอบการวิจัย โดยสังเขป

จากนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจใหม่ของประเทศ ซึ่งมีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยเพื่อผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ เพื่อให้เกิดการขยายตัวเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การลงทุน สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ และส่งเสริมให้คุณภาพชีวิตให้กับประชาชนทั่วประเทศนั้น ทำให้มีอุตสาหกรรมใหม่เพิ่มจำนวนขึ้น จำนวนแรงงานที่เพิ่มมากขึ้น และมีการขนส่งสินค้าผลิตภัณฑ์ และการส่งออกไปยังกลุ่มเป้าหมาย ทั้งในประเทศและต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ผู้ประกอบอาชีพและประชาชนในพื้นที่พัฒนาดังกล่าว อาจได้รับผลกระทบต่อสุขภาพด้วยโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม การเกิดอุบัติเหตุและการบาดเจ็บจากการทำงาน และปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพได้ ซึ่งปัญหาด้านเศรษฐกิจและส่งผลกระทบต่อสุขภาพที่เกิดขึ้นนี้ ควรมีการจัดการที่ถูกต้อง ดังนั้นควรศึกษาข้อมูลและปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อสุขภาพผู้ประกอบอาชีพและประชาชน โดยการศึกษาปัจจัยปริมาณและความเข้มข้นของสารเคมีหรือมลพิษทางอากาศที่ปนเปื้อนในพื้นที่เขตอุตสาหกรรมใหม่ และปัญหาต่อสุขภาพที่เกิดขึ้นกับผู้ประกอบอาชีพและประชาชน เพื่อนำไปวางแผนงานและกำหนดนโยบายในการจัดการแก้ปัญหาสุขภาพที่เหมาะสม

ข้อมูล ณ วันที่ 12 มีนาคม 2562

ผู้ประสานงานทุน

ดร. เกศจักรหญิงนัยนา ประดิษฐ์สิทธิกร

นางสาวผดาร์ณัช พลไชยมาตย์

โทร. 0 2590 3149

อีเมล irem.research@ddc.mail.go.th